

De eerste en enige werkelijke revolutie

Je moet goed beseffen, voor ons het zo normaal dat we proeven, zien, horen, ruiken, voelen, dat we de schakel tussen wat de zintuigen binnenbrengen en wat het bewustzijn doet, niet kennen.

Maar dat is de feitelijke situatie waar ik het nu over heb: er zouden duizenden impulsen kunnen binnenkomen, maar pas als ze in het bewustzijn gearriveerd zijn, dan pas kun je waarnemen, op een of andere manier. Juist omdat we die schakel missen, omdat we ons daar niet bewust van zijn, gaan we daar de mist in.

Het is dus eigenlijk zo dat de zintuigen – dat is je hele lichaam – ongelofelijk veel boodschappen overbrengen. Maar degene die het horen moet, is niet thuis. Daar komt het op neer. En aandacht geven betekent dat je thuis bent, zodat alles wat tot je komt, tot je doordringt.

Als je alleen maar dit wat ik nu zeg, meeneemt van dit weekend, dan ben ik heel blij.

Het is een heel simpel technisch gegeven. Maar de hele zencultuur en de hele taoïstische cultuur, is gebaseerd op dit hele simpele feit: dat je thuis moet zijn om dat wat tot je komt, te beseffen.

Daar volgt een heleboel uit, daar volgt uit dat je een eenvoudig leven moet leiden. Anders is het gewoon *teveel* wat er naar binnen komt, dat kun je niet behappen.

Als je met een probleem zit, wat voor probleem het ook mag zijn, ben je niet thuis, dan ben je alleen maar dat probleem. Je probeert dat probleem op te lossen met de gegevens van wat je wel kent. En die zijn gewoon niet toereikend.

Dus in de grond van de zaak is het een heel complex iets waar we het over hebben. We stellen ons tevreden met enkele kreten daaromtrent. Maar dat is niet genoeg, we moeten doordringen tot de totale kern.

We leven in een maatschappij, hier in Nederland en eigenlijk in alle Westerse landen, die technisch al véél verder is dan ons bewustzijn kan beseffen. Ten eerste door de hoeveelheid. De hoeveelheid indrukken is gigantisch – in vergelijking altijd tot de toestand van ons bewustzijn.

In zekere zin is hier tot bewustzijn komen, oneindig veel moeilijker dan in een eenvoudige samenleving. Het eerste wat je merkt als je toevallig in een eenvoudige samenleving komt, is dat het tempo daar

veel lager ligt. Eigenlijk is dat tempo aangepast aan de toestand van het bewustzijn.

Maar we kunnen niet terug, dat is duidelijk, we leven in deze maatschappij. En we kunnen ook niet wachten op de ontraadseling van dit fenomeen door de geleerden. Want dat gaat – in verhouding tot wat er aan de hand is in de wereld: klimaatverschuiving, milieuvervuiling – zó langzaam...

We zullen het dus zelf moeten doen, ons moeten afvragen (dat lijkt een vreemde vraag): hoe moeten we doen?

We hebben ons met deelaspecten beziggehouden: wat voor voedsel moeten we hebben, hoeveel nachtrust moeten we hebben – als we dat laatste al ooit bedacht hebben.

Dat zijn dingen waar we ons mee bezig gehouden hebben. Maar dat is maar een kleine sector uit dat totaal. Wie houdt zich bezig met de manier waarop hij opstaat, de manier waarop hij loopt, de manier waarop hij om zich heen kijkt? *En dat allemaal tegelijk.* Wie houdt zich daar mee bezig? Niemand toch? We denken dat we, als we op een bankje of een kussen zitten, aan het mediteren zijn. Het is echt niet waar, mensen, *het is echt niet waar!*

Het is zo dat dat bankje, dat kussen, het klooster – dat wil zeggen, de ruimte waarin je aan jezelf bent overgelaten – middelen zijn. Maar ze werken pas als je weet waar het om gaat: dat het hulpen zijn om tot aandacht te komen.

Maar dat tot aandacht komen is een heel ander iets, dat is het hele leven, *echt het hele leven*. Dat is je ademhaling als je slaapt, dat is je ademhaling als je werkt, dat is je ademhaling als je rust, dat is je ademhaling als je vakantie hebt. En aan de ademhaling zit de energie vast – eigenlijk is het omgekeerd: aan de energie zit de ademhaling vast, dat is de eigenlijke werkelijkheid.

Je moet eerst begrijpen waar het om gaat, voordat je kunt mediteren. Dat is dus niet regel zus, regel zo, toestand zus, toestand zo, dat is jouw inzet – én jouw begrip van waar je aan begonnen bent.

Dat betekent dat dat niet vastgelegd kunt worden, dat is iets wat je doet, dat is een weg die je gaat. En op die weg die je gaat, ga je allerlei zaken opmerken, je gaat

verbanden zien.

De verbanden die je *zelf* gaat opmerken – dus niet vanbuiten maar vanbinnen, door jezelf waargenomen – geven gewoon aan hoe het verder gaat.

Dus als we hier bijeenkomen en als ik met jullie praat, is er maar één ding van belang, en dat is dat jullie beseffen waar het om draait. Als je dat beseft, kun je gaan mediteren. Vóór die tijd heb je allerlei dingen op gezag gedaan.

Als er één ding duidelijk is, dan is het dat gezag *frustreert*. Dat moet je ook goed tot je door laten dringen: gezag frustreert, dat maakt je dom, dat maakt je dood.

In het groot hebben we dat gezien, en het geldt nog steeds: het fascisme, het communisme, en nu het fundamentalisme, dat doodt. Het doodt de intelligentie, het doodt het vermogen om te ontdekken – dat is de kern.

Als je die technische uiteenzetting begrepen hebt waarmee ik begonnen ben, dan is dat glashelder. Het eigenlijke waar het om gaat, kan niemand voor je doen.

Daarom gaat werkelijke meditatie, als je het zo over de wereld bekijkt, zo ontzettend langzaam...

Want ook in het boeddhisme – en dus in zen – en ook in het taoïsme, zijn de regels binnen geslopen. En de regels zijn zaken die opgesteld zijn. En degenen die ze opgesteld hebben, hebben macht over ons. Zo simpel is dat!

Of het nou een zenmeester is, of een taoïstische meester, of een kerkvader, het is allemaal hetzelfde. Zodra je regels opstelt, hebben degenen die ze opgesteld hebben macht over je. En dan krijg je de hiërarchie, je krijgt iemand aan de top en, in afdalende reeks, de dienaars die macht over je hebben.

Dus echte meditatie is ongelooflijk revolutionair. Het is de eerste en de enige werkelijke revolutie. Alle andere revoluties zijn in de marge, die veranderen een gewoonte. Dit verandert jou *totaal*, maakt je van een gevangene tot een vrij mens.

Daarom zijn de hele geschiedenis door, mensen die het door hadden vervolgd. De Sufi meesters zijn zelfs gestenigd.

Het is heel duidelijk, want dat zijn de enige mensen die werkelijk een gevaar zijn voor het systeem van macht. Het is zo duidelijk, het wordt niet geaccepteerd...

Als je probeert het wezen te vinden dat je bent, dan ben je een gevaar, dan ga je buiten alle regels.

Wat betekent dat in de praktijk, nu hier vandaag? Dat betekent dat je in een maatschappij, die helemaal op

het uitoefenen van macht gebaseerd is, vrij moet worden. En, moet ik er aan toe voegen, zó dat anderen het maar niet merken. Want zodra ze het merken, ben je veroordeeld. Zo is het!

Dus het is tweezijdig: je moet je weg gaan, je moet tot besef komen – wat betekent dat je aandacht geeft aan je hele leven, *alles*: besef van je gedachten; besef hoe de gedachten ontstaan, en verdwijnen; besef hoe oordelen ontstaan; besef hoe reacties ontstaan; besef hoe automatismen ontstaan – en dat zó doen dat anderen dat niet merken. Want dan ben je veroordeeld...

Dat is zo oud als de geschiedenis is, eerst de orale geschiedenis, daarna de geschreven geschiedenis. Dat is de werkelijke uitdaging waar we, ieder voor zich, voor staan.

We kunnen door samen te komen, het duidelijker voor onszelf krijgen. De energie van de aandacht kan gebundeld worden als we samenzijn. Maar meer niet, *we blijven individu*. We blijven die ene die op weg is. Het is geen groepsmeditatie, daar zit alweer gezag in. Daar wordt de unieke individu gemangeld – het klinkt een beetje akelig wat ik zeg, maar het is gewoon waar. We kunnen wel in de groep onze eigen weg vervolgen. En dan kunnen we geholpen worden, doordat een ander ons vertelt wat hij ontdekt heeft, waar wij misschien nog niet aan toe waren. Omgekeerd, kan degene die ons dat vertelt, door wat jij ontdekt hebt verrijkt worden. Maar het blijft *individueel*, het blijft alleen maar *jouw weg*.

En dat is de grote moeilijkheid: om dit te beseffen en ernaar te leven. Zodat niets uit je leven onbelangrijk is of ondergeschikt, *alles is even belangrijk*. Die indeling belangrijk/onbelangrijk is van ons mensen, die onvoldoende ver doorgedrongen waren tot hun wezen, tot hun oorsprong.

Alle problematiek in de hele wereld is een bewustzijnsproblematiek, niks anders. Economie, klimaat, religieuze inslag, zijn gevolgen, het zijn gevolgen van een bewustzijnsproblematiek. Want wij zouden eigenlijk in *alle* omstandigheden kunnen leven. We kunnen dat niet, omdat we vast zitten aan traditie, aan evolutie – de hele mensheid is gevormd door evolutie, in de verschillende landen verschillend.

Maar dat is nog altijd het resultaat. Evolutie is een resultaat, het is niet de actuele toestand van ons bewustzijn. Die moeten we ontdekken, altijd weer, ook vandaag!